

KARNATAK UNIVERSITY, DHARWAD
ACADEMIC (S&T) SECTION
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
ವಿದ್ಯಾಮಂಡಲ (ಎಸ್&ಟಿ) ವಿಭಾಗ

Tele: 0836-2215224
e-mail: academic.st@kud.ac.in
Pavate Nagar, Dharwad-580003
ಪಾವಟೆ ನಗರ, ಧಾರವಾಡ - 580003

NAAC Accredited
'A' Grade 2014

website: kud.ac.in

No. KU/Aca(S&T)/JS-91/BOS/PGDf/2022-23/707

Date: 20/07/2023

NOTIFICATION

Sub: Syllabus of PG Diploma, UG Diploma and Certificate Programmes in Natural Resource Management – pertaining to the trainees of RFO, Dy RFO, BF & FW w.e.f. 2023-24 & onwards regarding.

- Ref: 1. Ad-hoc Committee Res. No. 01, dt. 28.06.2023.
2. Academic Council Res. No. 02, dt. 15.07.2023.
3. Vice-Chancellor's order dated: 20/07/2023

Adverting to the above, it is hereby notified the Syllabus of PG Diploma, UG Diploma and Certificate Programmes in Natural Resource Management – pertaining to the trainees of **Range Forest Officer (RFO), Dy. Range Forest Officer (Dy. RFO, Beet Forester (BF) & Forester Watchers (FW)** w.e.f. 2023-24 & onwards.

Hence, the contents of this notification may please be brought to the notice of the concerned trainees. The said syllabus may be obtained through K.U.website (www.kud.ac.in).

REGISTRAR

To,

1. The Director, Karnataka Forest Academy, Gungaragatti, Dharwad.
2. The Registrar (Evaluation), K.U.Dharwad.

Copy fwcs to:

1. Dr. B.Basavanagouda, Dean, Faculty of Science & Tech., Dept. of Mathematics, K.U.Dharwad.
2. The Nodel Officer, UUCMS / E-Governance Cell, K.U.Dharwad
3. The Director, IT Section, Examination Section, K.U.Dharwad for information and to upload on K.U.Website (www.kud.ac.in).

Copy to:

1. PS to Vice-Chancellor, K.U.Dharwad.
2. S.A. to Registrar, K.U.Dharwad.
3. O.S., Exam UG / Confl / QP / GAD Section, K.U.Dharwad.

Karnataka Forest Academy, Dharwad and

Karnatak University, Dharwad

Syllabus for

Certificate in Natural Resource Management for

Forest Watcher Trainees.

Annexure –IVA

Detailed programme Strucure of Certificate Programme For Forest Watchers

Phase	Core Course (Subject/Paper)	Theory	Maximum Marks			Credits	Total Credits
			Practical/ Field/Tour / Other	Total Marks	Teaching Hrs/ Pahse		
I	Core Course (CC)-1	50	25	75	30	02	02
	Core Course (CC)-2	70	40	110	45	03	03
	Core Course (CC)-3	90	10	100	45	03	03
	Core Course (CC)-4	90	10	100	45	03	03
	Core Course (CC)-5	40	10	50	30	02	02
	Core Course (CC)-6	75	40	115	45	03	03
	Core Course (CC)-7	40	10	50	30	02	02
	Core Course (CC)-8	100	30	130	100	04	04
	Core Course (CC)-9	85	40	125	100	04	04
	Core Course (CC)-10	50	25	75	30	02	02
	Core Course (CC)-11	80	20	100	45	03	03
	Core Course (CC)-12	90	10	100	75	03	03
	Core Course (CC)-13	40	10	50	30	02	02
	Core Course (CC)-14 (Tour)	-	50	50	30	02	02
	Core Course (CC)-15 (Field)	-	70	70	30	02	02
	Core Course (CC)- 16 (VIVA)	-	50	50	30	02	02
	Core Course (CC)-17 (Over all observation)	-	50	50	30	02	02
Total marks		900	500	1400	770	44	44

Notes: All courses are compulsory

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಜಿ.ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 08/06/2016

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಜಿ.ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 08/06/2016

ಇವರಿಗೆ:

ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು,
ಅರಣ್ಯ, ಜಿ.ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 08/06/2016

ಇವರಿಗೆ:

ಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು,
(ಅರಣ್ಯಪಡೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು) ಅರಣ್ಯ ಭವನ,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ: ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

- ಉಲ್ಲೇಖ: 1) ತಮ್ಮ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: FWPRT/Trg.-FWSyB/CR-22/2016-17,
ದಿನಾಂಕ: 08-06-2016.
2) ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯ ಪತ್ರ ದಿನಾಂಕ: 26-07-2016.
3) ಅಪರ ಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ (ಪ್ರಾಲ್ಯಮಾಪನ,
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ) ಇವರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ:
F:WPRT/ತರಬೇತಿ/ಅನೀಪ/ವಿವ-22/2016-17, ದಿನಾಂಕ: 04-08-2016.

*****

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿರುವ (1) ಮತ್ತು (3)ರಲ್ಲಿರುವ
ಪತ್ರಗಳೊಡನೆ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ತರಬೇತಿ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು / ಅರಣ್ಯ
ರಕ್ಷಕರು / ಉಪ ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಸಹ ಮೋಜಣಿದಾರರು / ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ
/ ಸಹಾಯಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಇವರುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾದ
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು
ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವಂತೆ
ತಿಳಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಮ್ಮ ನಂಬುಗೆಯ

(ಹೆಚ್.ಸಿ.ರಾಜೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್)

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ(ಸೇವೆಗಳು)
ಅರಣ್ಯ, ಜಿ.ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ

ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ

(ದಿನಾಂಕ: 01-04-2017 ರಿಂದ)

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಾತಿಯಾದ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಈ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯ ನಂತರ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ, ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, 3 ತಿಂಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಈ ತರಬೇತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು 2016-17ರಲ್ಲಿ 6 ತಿಂಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟ ಒಟ್ಟು ಸಮಯದ 88% ದಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೋಧನೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ 12% ಸಮಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಹಂತದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಪರಿಣಿತೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತೆ ದಿನಾಂಕ 24 ಮತ್ತು 27 ಮಾರ್ಚ್ 2017 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಪಾಡು ಗಳೊಂದಿಗೆ ನವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನವೀಕರಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಯ ಒಟ್ಟು ಸಮಯದ 46% ಸಮಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕಲಿಯುವಿಕೆಗೆ (Theory Classes) ಮತ್ತು 54% ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ನಿಪುಣತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ: -

ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕಳ್ಳಬೇಟೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ, ನೆಡುತೋಪು ಇವುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ; ಅರಣ್ಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು, ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಉಪ ವಲಯ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು 6 ತಿಂಗಳ ತರಬೇತಿಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು.

- ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನ, ಪರಿಣಿತೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.
- ತರಬೇತಿ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ದುರ್ಗಮ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

- ಅಧಿಕೃತ ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು, ತಿಳಿಯಲು ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು.
- ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವಶ್ಯ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವುದು.
- ಶಿಸ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡುವ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ರೂಪಿಸುವುದು.

*****

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು :

ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1. ಬೋಧನೆಯ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಪೂರ್ವಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಸಲಾಗುವುದು.
2. ಸಮೀಪದ ಇಲಾಖಾ ಸಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಮಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬೀಜಗಳ ಉಪಚಾರ, ಊರುವಿಕೆ, ನೀರುಣಿಸುವಿಕೆ, ಪಾಲಿಥೀನ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವುದು, ಈ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.
3. ಇದೇ ರೀತಿ ಸಮೀಪದ ಇಲಾಖಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಿ ತೋಡುವಿಕೆ, ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ಸಸಿ ನೆಡುವಿಕೆ, ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಈ ಮುಂತಾದ ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
4. ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ ಕಸಿ ಮಾಡುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕಸಿ ಮಾಡುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು.
5. ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ 5 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ವಲಯ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆ ಬೆಳೆಸುವುದು.
6. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಳ್ಳತನ, ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಅತೀಕ್ರಮಣ ಮುಂತಾದ ಅರಣ್ಯ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಸರಿಯಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಜರ ಬರೆಯುವುದು, ಎಫ್.ಐ.ಆರ್ ಬರೆಯುವುದು, ಅರಣ್ಯ ಗಡಿ ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಕಾಶೆ ಓದುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಪುಣತೆ ಬೆಳೆಸುವುದು.
7. ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೂ 05 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಿಯೋಜಿಸಿ ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಚಲನ ವಲನ, ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಅವುಗಳ ದಟ್ಟನೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿದಾರರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
8. 15 ದಿನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನೋಡಿ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು.
9. ಶನಿವಾರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದ ಡೀಪೋಗಳಿಗೆ, ಲಾಗಿಂಗ ಕೂಪುಗಳಿಗೆ, ನೆಡುತೋಪು ವ ಸಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವುದು.
10. ಬೆಂಕಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಗ್ನಿ ಶಾಮಕದಳದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು. ಅಗ್ನಿ ನಿರೋಧಕ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆ ಪೂರೈಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು.
11. ದೈಹಿಕ ಧಾಡ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಯೋಗ, ಕರಾಟೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
12. ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾಗಲು ಹಾಗೂ ಸ್ವರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರ ಹತ್ತುವ, ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ ಹತ್ತುವ, ಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು.
13. ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾದಾಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಲಿಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು.
14. ವಾಹನ ಚಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ವಾಹನ ಚಾಲನೆಯ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು.

15. ಗಣಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
16. ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
17. ನಿಸ್ತಂತು ಸಂಪರ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.

*****

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

1. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರ:

(General Botany and Silviculture of Species)

ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು 25 ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಮರಗಳ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ, ಬೆಳೆಸುವ ವಿಧಾನ, ಮರಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಮೂಡಿಸುವುದು. ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಮರಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರಬೇಕು.

1. ಇಮಾರತಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ -5 ಜಾತಿಯ ಮರ
2. ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು -5 ಜಾತಿಯ ಮರ
3. ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ಮರಗಳು -5 ಜಾತಿಯ ಮರ
4. ಔಷಧಿ ಸಸ್ಯಗಳು -5 ಜಾತಿಯ ಮರ
5. ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನೀಡುವ ಮರಗಳು -5 ಜಾತಿಯ ಮರ

2. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಶಾಸ್ತ್ರ:

(General Silviculture)

ಈ ವಿಷಯವು ತರಬೇತಿ ಹೊಂದುವವರಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಪುನರುತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

3. ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಣಿ (Forest Survey) :

ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವವರ ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಣಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತನಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

4. ಅರಣ್ಯ ಅಳತೆಶಾಸ್ತ್ರ (Forest Mensuration) :

ಈ ವಿಷಯವು ವೃಕ್ಷದ, ದಿಮ್ಮಿಯ ಅಥವಾ ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಒಟ್ಟಿಲು (stack) ಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುವ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿನ ವೀಕ್ಷಕರು, ಸಂಶೋಧನಾ ವೀಕ್ಷಕರು, ಬೀಟನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

5. ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (Forest Protection) :

ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾಗುವುದು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲದೇ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ತಡೆ

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಒತ್ತುವರಿ ತಡೆಯಲು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

6. ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರ (Forest Utilization) :

ಚೌಬೀನೆ (ನಾಟ) ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ, ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ (NTFP) ಹಾಗೂ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (Wild life Management):

ಮಾನವ/ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷ, ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮ, ಪರಿಹಾರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿನ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾಗುವುದು.

8. ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು (Forest Law):

ಕಾನೂನು ಅಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ಕಲಂಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿದೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಅಂಶಗಳ ಯತಾರ್ಥ/ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವುದು, ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಯಿದೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಪಂಚನಾಮೆ ಬರೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ವೇಳೆ ಹಾಜರಿದ್ದು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

9. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ:

(JFPM: Joint Forest planning and management):-

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ವಿವಿಧ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ನೆಡುತೋಪು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇದರ ಅಡಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

10. ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ (Soil Science):

ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಜಲಾನಯನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪದರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

11. ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು (Accounting and Office Procedure):

ಈ ವಿಷಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು, ವನ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವಾ ಕಾನೂನು, ನಿಯಮಾವಳಿ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಸಂಹಿತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಡಕಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

12. ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು: ಇದರಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಈ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನೆ, ಸಂಘರ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಈ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸರಕಾರಿ ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಲಯ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

13. ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಭೂತ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವ ತರಬೇತಿ (Basic Computer Training):

ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಗಣಕಯಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

14. ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತರಬೇತಿ (First Aid Training) :

ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

15. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ತರಬೇತಿ (Weapon Training):

ಜಿಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಐದು ದಿನಗಳ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಶುಚಿತ್ವ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರಿ ಇಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ, ಭಾರತೀಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾನೂನಿನ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು, ಸಂಬಂಧಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

16. ನಿಸ್ತಂತು ಸಂಪರ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ (Wireless Training): ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಸ್ತಂತು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳ ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕುರಿತು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

17. ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು:

ಒಣಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ಅರಣ್ಯ ಮಾದರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 20 ಶನಿವಾರದ ದಿನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ಅರಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ

i. ನಾಟಾ, ಸೌದೆ, ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಟಾವು, ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ.

(Extraction, Conversion & Transportation of Timber, Firewood, Bamboo, Canes, etc.)

- ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಶಾನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಉರುಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು.
- ಮರಗಳನ್ನು ದಿಮ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ.
- ನಾಟಾ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವಿಕೆ.
- ಅರಣ್ಯದಿಂದ ತಂದ ನಾಟಾಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ಅನುಜ್ಞಾ/ಅಪ್ಪಣೆ ಪತ್ರ.
- ಟೆಂಕೆ (Tenke) ಡಿಪೋ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ii. ನೆಡುತೋಪು ವಿರಳೀಕರಣ (Thinning):

- ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿರಳೀಕರಣ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತೆಳು ಮಾಡುವ (Thinning plantation) ನೆಡುತೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಹಾಕುವಿಕೆ.
- ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುವಿಕೆ, ಎಳೆ ಮತ್ತು ನಾಟಾವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ.
- ಎಳೆ ಮತ್ತು ನಾಟಾದ ವರ್ಗೀಕರಣ.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು

- ಸಾಗುವಾನಿ (ತೇಗ) ನೆಡುತೋಪು.
- ಅಕೇಶಿಯ ನೆಡುತೋಪು.
- ನೀಲಗಿರಿ (Eucalyptus) ನೆಡುತೋಪು.
- ಬಿದಿರು (Bamboo) ನೆಡುತೋಪು.
- ನಾಟಾ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ (NTFP) ನೆಡುತೋಪು.
- ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರದೇಶದ ಅಧ್ಯಯನ (M.P.C.A).
- ಇತರೆ ನೆಡುತೋಪುಗಳು.
- ನಾಟಾ ಕೊಪುಗಳು: ಸರಳ ಮತ್ತು ದುಸ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳು.

• ಸರ್ಕಾರಿ ನಾಟಾ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ (Govt. Timber Depot) ನಿರ್ವಹಣೆ:

- a. ವಿನ್ಯಾಸ, ಒಳರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲು ದಾರಿಗಳು.
- b. ನಾಟಾ ಮತ್ತು ಎಳೆ/ಸರ (poles) ವರ್ಗೀಕರಣ.
- c. ವೃಕ್ಷ ದಾರುವಿನ ಗುರುತು ಹಚ್ಚುವಿಕೆ (identification of wood).
- d. ಡಿಪೋ ಮಾಪನ (Jantri), ಸಿದ್ಧಗಣಕ (Ready Reckoner).
- e. ಡಿಪೋದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕ: ರಾಶಿ ಹಾಕುವಿಕೆ (Dumping), ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು, ಒಳಬರುವ ಹಾಗೂ ಹೊರಹೋಗುವ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡುವುದು.
- f. ಸೌದೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಲು ಮಾಡುವುದು (Stacking).
- g. ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯ ರೇಖೆ ತೆಗೆದು ಸುಡುವುದು.
- h. ಡಿಪೋದಲ್ಲಿನ ದಾಸ್ತಾನು ಪರಿಶೀಲನೆ.
- i. ಡಿಪೋದಲ್ಲಿನ ಹರಾಜು ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟ.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು

- a. ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಾ ಡಿಪೋಗಳು.
- b. ಸೌದೆ ಡಿಪೋಗಳು.
- c. ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟದ ಡಿಪೋಗಳು.

• ವಿವಿಧ ಅರಣ್ಯ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಸ್ಯ ಸಮೂಹದ ಸಂಯೋಜನೆಯ:

- a. ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ.
- b. ಸಸ್ಯ ಭೇದಗಳ (Botanization) ಅಧ್ಯಯನ.
- c. ನೆಡುತೋಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು.
- d. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೆಲಸಗಳು.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು

- i. ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು (Evergreen Forest).
- ii. ಅರೆ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು (Semi evergreen Forest).
- iii. ಶುಷ್ಕ (ಒಣ)-ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳು (Dry deciduous Forest).
- iv. ತೇವಾಂಶ ಭರಿತ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳು (Moist deciduous Forest).
- v. ಕಾಂಡ್ಲ ಕಾಡುಗಳು (Mangrove Forest).
- vi. ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾಡುಗಳು (Arid zone forest).

• ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ (Wildlife):

- a. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- b. ಮೃಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು.
- c. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು.
- d. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಗಣತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು

- a. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು (National Park).
- b. ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು (ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿ) Sanctuary (Animals & Birds).
- c. ಪ್ರಕೃತಿ ಶಿಬಿರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿರೂಪಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು. (Nature Camps and Nature Interpretation Centers).
- d. ಪ್ರಾಣಿ ದರ್ಶನ ಯಾತ್ರೆಗಳು (Safari).
- e. ಆನೆ ಸಾಕಣೆ ಶಿಬಿರಗಳು (Elephant Camps).
- f. ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ತಡೆ ಶಿಬಿರಗಳು (Anti poaching camps).
- g. ಚಾರಣ ಪಥಗಳು (Trekking Paths).
- h. ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು (Zoo and Zoological Park).

• ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಆದ್ರ್ವ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. (Dry & Wet Nurseries)

- a. ಬೀಜಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಘಟಕಾಂಶಗಳ (Ingredients) ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- b. ಬೀಜೋಪಚಾರ.
- c. ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಚೀಲಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಿಕೆ, ನೆರಳು ಮತ್ತು ಆದ್ರ್ವತೆ (ತೇವಾಂಶ) ನೀಡುವಿಕೆ.
- d. ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವಿಕೆ, ವರ್ಗಾಯಿಸುವಿಕೆ, ಕಳೆ ಕೀಳುವುದು, ನೀರು ಹಾಕುವುದು, ಉಪದ್ರವಕಾರಿ ಕೀಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನಾಧರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು, ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬಿರುಸುಗೊಳಿಸುವುದು (Hardening).
- e. ಕಸಿ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು.
- f. ಎತ್ತರದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳು.

- g. ಅಂಗಾಂಶ ಕೃಷಿ (Tissue culture).
- h. ಪ್ರತಿರೂಪಿ ಸಸ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿ (Clonal multiplication).
- i. ಗುಣಮಟ್ಟವುಳ್ಳ ನೆಡು ಸಸಿಗಳನ್ನು (Quality planting material) ತಯಾರಿಸುವುದು.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು:

- a. ಆರ್ಧ್ರ ಸಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ.
- b. ಶುಷ್ಕ (ಒಣ) Dry Nursery.
- c. ಬೆತ್ತದ ಸಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರ Cane Nursery.
- d. ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು Dry zone Nursery.
- e. ಗುಣಮಟ್ಟವುಳ್ಳ ನೆಡುಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು.

• ಮಣ್ಣಿನ ವಿಚ್ಛಾನ್ :

- a. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳು.
- b. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳು.
- c. ಮರಳು ದಿಬ್ಬಗಳ ಅಧ್ಯಯನ (Study of sand dunes)

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು:

- a. ಅವನತಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Degraded forest area)
- b. ಕಡಲು ಕೊರೆತ, ಗಾಳಿ ಸವೆತ, ನದಿ ಸವೆತದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Sea erosion, wind erosion, River erosion areas).
- c. ಅವನತಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಖಾಸಗಿ ಕಾಡುಗಳು (Degraded private forests).
- d. ತಡೆ ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊಳೆತ್ತಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Check Dams & Tank desilting areas).

• ಮಾರುತ ವಲಯ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ವಲಯಗಳು (Wind belt, Green belt)

- a. ನಿರ್ವಹಣೆ.
- b. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
- c. ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.

• ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು:

- a. ಮರ ಕೊಯ್ಯುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಿಗಮ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉದ್ಯಮಗಳು.

- b. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು/ಅರಣ್ಯ ಕಾಲೇಜು/ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ.
- c. ಅರಣ್ಯ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಮತ್ತು ವಿಹಾರ ಧಾಮಗಳು. (Jungle Lodges & Resorts).
- d. ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ (KFDC) ರಬ್ಬರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ.
- e. ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು (MPCA).
- f. ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳು (Industrial Plantation).
- g. ಮರಗೆಲಸದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು (Carpentry workshops).
- h. ಉದ್ಯಾನಗಳು, ವೃಕ್ಷ ವಾಟಿಕಗಳು (Arboretum) ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ವನಗಳು.

18.

- i. ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವಿಶೇಷ ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆ, ಹೂವು, ಕಾಂಡ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ (ಕನಿಷ್ಠ 25 ಸಸ್ಯಗಳು) ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. (Herberium Collection)
- ii. ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದ ನಂತರ ಪ್ರವಾಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನ, ನೋಡಿದ, ಮಾಡಿದ, ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ತಮಗೆ ನೀಡಿದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- iii. ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು.

*****

ವಿಷಯವಾರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯ ವಿವರಗಳು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ (General Silviculture)

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:

1. ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಬೀಜಗಳ ಉಪಚಾರ, ಊರುವಿಕೆ, ನೀರು ಹಾಕುವುದು, ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಪಾತಿಯಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವಿಕೆ, ನೀರು ಹಾಕುವುದು, ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿನ ಕಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ, ಪಾತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು,- ಸಾಲುಹೊಂದಿಕೆ ಮಾಡಿ ಗುರುತು ಹಾಕುವುದು, ಗುಣಿ ತೋಡುವಿಕೆ, ಗುಣಿ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ಹೆರೆಯುವಿಕೆ, ಕಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದು, ಸೆದೆ ಸೊಪನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಹರಡುವುದು

II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:

IWST, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆ, ಅಂಗಾಂಶ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ. ತೇಗ, ನೀಲಗಿರಿ, ಅಕೇಶಿಯಾ, ಗೇರು, ಗಾಳಿಮರ ಮತ್ತು ಕಾಂಡವನ ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ.

2) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ

Genarak Botany

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ :

- a) ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಸಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- b) ಕನಿಷ್ಠ 50 ಜಾತಿಯ ಮರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು
ಮರಮಟ್ಟು-10
ಹಣ್ಣು-10
ಅಲಂಕಾರಿಕ-10
ಮೇವು-10
ಔಷಧೀಯ-10
- c) ಹರಬೇರಿಯಂ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- d) ಏಕದಳ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಸಸ್ಯಗಳ ಭಾಗಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಎಲೆ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಬೇರಿನ ರೂಪಾಂತರಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಎಲೆಗಳು, ಎಲೆಗಳ ಜೋಡಣೆ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಗೊಂಚಲು, ಮೊಳಕೆ, ಕಸಿ, ಮೊಳಕೆಯ ಕತ್ತರಿಸಿದ ತಯಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:

- ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಸ್ಯಪಾಲನಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ IWST ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು.

- ಕಸಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಲೇಯರಿಂಗ್, ಬಡ್ಡಿಂಗ್ ಇತರ
- (ಕಸಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಕಸಿ ಮಾಡುವ ಚಾಕುಗಳನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿದಾರನಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದು).

3) ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗಣಿತ:

FOREST MENSURATION

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ: ನಿಂತ ಗಿಡಗಳ ವ್ಯಾಸ, ಸುತ್ತಳತೆಗಳ ಮಾಪನಗಳು, ಎತ್ತರದ ಮಾಪನಗಳು, ಗಿಡದ ತಳದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಗಿಡಗಳ ಘನಫಲಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

4) ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:

FOREST PROTECTION

- I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ: ಬೆಂಕಿ ರೇಖೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಬೆಂಕಿ ರೇಖೆ ಸುಡುವುದು, 'ಡಿ' ಗೆರೆಗಳ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದು, ಆರಂಭಿಕ ಸುಟ್ಟು, 'ಡಿ' ಗೆರೆಗಳ ಪರ್ಯಟನೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ.
- II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ: ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣಗಳ ಮೋಜಿನಿ ಮಾಡುವುದು, ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ತಡೆ ಶಿಬಿರಗಳು, ವಿವಿಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳುವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ತಡೆ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ತರಬೇತಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.

5) ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ:

(FOREST UTILIZATION)

- I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:
  - ಮರ ಬೀಳಿಸುವುದು, ಮಾರ್ಪಾಡು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಲಾವು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ
- II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:
  - ಲಾಗಿಂಗ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ.
  - ಸರ್ಕಾರಿ ಮರಮಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮರಮಟ್ಟುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಎಳೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ.
  - ಮರಮಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮರಗಳ ಹರಾಜು, ಡಿಪೋನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ರಹದಾರಿಗಳು, ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
  - IWST ಗೆ ಭೇಟಿ.

6) ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

ACCOUNT & OFFICE PROCEDURE

- I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:- ಕ್ಯಾಷ್ ಬುಕ್‌ಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ, ಅನಿಶ್ಚಿತ ರಜೀಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಹಾಗೂ ಟಿ.ಎ ಬಿಲ್ಲಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ.

7) ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ:

FOREST MANAGEMENT

- I. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ: - ವಲಯದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯನ್ನು

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು

8) ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ:

SOCIAL FORESTRY

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:—ಸಂವಹನ ಕಲೆ, ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು, ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ, ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪಾಠಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿಸುವುದು.

II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:— ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ, ಮಾಸಿಕ ಸಭೆ, ಮೈಕ್ರೋ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

9) ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ:

WILDLIFE MANAGEMENT

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:—

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗಣತಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:—

a. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದು.

b. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು.

10) ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನ:

Soil science

I. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:—

a. ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು, ವಿವಿಧ ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

b. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಲವಣಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

11) ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಿನಿ ವ ಸಮೀಕ್ಷೆ:

FOREST SURVEY

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:—

ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸರಪಳಿ ಮತ್ತು “ಕಂಪಾಸ್” ನಿಂದ ಮೋಜಿನಿ ಮಾಡುವುದು. ಅತಿ ಕ್ರಮಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೋಜಿನಿ, ಭೂಪಟ ಓದುವ ಕ್ರಮ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

II. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ:—

ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್, ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

13) ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು:

FOREST LAW

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ:-

ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಪಾಸಣೆ, ಪಂಚನಾಮೆ ಬರೆಯುವುದು/ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, ಅಮಾನತ್ತು ವರದಿ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪಂಚನಾಮೆಗಳು, ಆರೋಪಿ ಬಂಧನ, ಸಮನ್ಸ್ ಜಾರಿಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇತರ ವಿಷಯಗಳು:

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ, ಸಂವಹನ ಕಲೆ, ಸಂಘರ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಂಕಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ, ಗುಪ್ತಚರ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಗಿಡ ಹತ್ತುವುದು, ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

*****

ವಿಷಯವಾರು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ (Basic Botany)

ಅಂಕಗಳು

ಸಿಧ್ಧಾಂತ:	50
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	20
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	05
ಒಟ್ಟು:	75

ಅವಧಿ

ಬೋಧನೆ:	10 ಸೆಶನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	07 ಸೆಶನ್
ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:	02 ದಿನ

- ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಆವೃತ ಬೀಜ ಸಸ್ಯಗಳು (Angiosperms), ಏಕದಳ ಹಾಗೂ ದ್ವಿದಳ (Monocot and Dicot) ಸಸ್ಯಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಏಕ ದಳ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೂ ದ್ವಿದಳ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ತಾಯಿ ಬೇರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Tap root System) ಮತ್ತು ತಂತು ಬೇರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (fibrous root System) ಬೇರಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಬೇರಿನ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಬೇರಿನ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಕಾಂಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಕಾಂಡದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಬೇರಿನ ಹಾಗೂ ಕಾಂಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಕಾಂಡದ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಕಾಂಡದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಎಲೆಗಳು: ಎಲೆಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಪರ್ಣ ಜೋಡನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು (phyllotaxy), ನಾಳ ವಿನ್ಯಾಸ (venation), ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಎಲೆಗಳು, ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ (Inflorescence): ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿಗಳು, ಹೂಗಳು, ಮಾದರಿ ಹೂವಿನ ಭಾಗಗಳು, ಹೂವಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆ, ಹೂವಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಜೋಡನಾ ಕ್ರಮ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಷ ಕ್ರಿಯೆ (Pollination): ಸ್ವಕೀಯ ಮತ್ತು ಪರಕೀಯ ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಷ, ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಷದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳು, ಪರಕೀಯ ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಷದ ಮಹತ್ವ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 7: ಫಲಗಳು: ನೈಜ ಫಲ ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯ ಫಲಗಳು (True and virtual fruits), ಫಲಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು. ಫಲಗಳ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳು ಪುಂಜ ಫಲಗಳು (Aggregate fruits), ಸಂಯುಕ್ತ ಫಲಗಳು (Compound fruits).
- ಅಧ್ಯಾಯ 8: ಬೀಜ ಪ್ರಸಾರಣ ಕ್ರಿಯೆ (Seed dispersal): ಬೀಜ ಪ್ರಸಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಬೀಜ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಕರ್ತೃಗಳು (agencies of seed dispersal) – ಗಾಳಿಯಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಾರ, ಜಲದಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಾರ, ಫಲ ಬಿರಿಯುವಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಾರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಾರ.

- ಅಧ್ಯಾಯ 9: ಸಸ್ಯ ಅಂಗಾಂಶ ಶಾಸ್ತ್ರ (Plant histology): ಅಂಗಾಂಶಗಳು/ಜೀವಕೋಶ ಸಮೂಹ (tissues), ಹಾರ್ಟ್ ವುಡ್ ಚೀಗಿನ ದಾರು (Heart wood), ಬಿಳಿದಾರು (sap wood), ತೊಗಟೆ (bark).
- ಅಧ್ಯಾಯ 10: ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಕ್ರಿಯೆ (Photosynthesis), ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು, ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮಹತ್ವ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 11: ಸಸ್ಯ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಧಾನಗಳು: ಪದರ ವಿಧಾನ (layering), ಕಸಿ ವಿಧಾನ (grafting), ಬಡ್ಡಿಂಗ್ (budding), ಬೇರು ಕಂದುಲಗಳು (root suckers), ಕತ್ತರಿಸಿದ ಬೇರು ತುಂಡುಗಳಿಂದ (root cuttings), ಕುತ್ತಿ/ಕೊರಡಿ (stumps), ಕಾಂಡದ ತುಂಡುಗಳು (stem cuttings), ಬೀಜಗಳು, ಅಂಗಾಂಶ ಕೃಷಿ (tissue culture).

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ತರಗತಿಗಳು:

ಬೇರಿನ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು, ಕಾಂಡದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು, ಎಲೆಗಳು, ಎಲೆಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು, ಎಲೆಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು, ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿಯ ವಿಧಗಳು, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಫಲಗಳು, ಕಸಿ ವಿಧಾನಗಳು.

*****

ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ (General Silviculture)

ಅಂಕಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಅವಧಿ
ಸಿದ್ಧಾಂತ:	70	ಬೋಧನೆ: 13 ಸೆಶನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	30	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 13 ಸೆಶನ್
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	10	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 01 ದಿನ
ಒಟ್ಟು:	110	

- ಅಧ್ಯಾಯ1: ಅರಣ್ಯ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಇತಿಹಾಸ, ಅರಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರಣ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ.
- ಅಧ್ಯಾಯ2: ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹತ್ವ.
- ಅಧ್ಯಾಯ3: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ
- ಅಧ್ಯಾಯ4: ಮರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಮಾಡುವ ಸಸ್ಯ ವರ್ಗೀಕರಣ.
- ಅಧ್ಯಾಯ5: ಅರಣ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು: ಹವಾಮಾನ (ಬೆಳಕು, ಉಷ್ಣಾಂಶ, ಆದ್ರವ್ಯತೆ, ಇಳಿಜಾರು,ತೇವಾಂಶ, ಮತ್ತು ಗಾಳಿ), ಭೂಲಕ್ಷಣ (topography), ಸಂರಚನೆ (configuration), ಪ್ರದೇಶದ ಎತ್ತರ (altitude), ಇಳಿಜಾರು (Slope), ದಿಶೆ, ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವಿಕೆ (exposure), ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳು (Edaphic factors) ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಸಸ್ಯಗಳು, ಕಳೆಗಳು, ಕೀಟಗಳು, ಮೇಯುವಿಕೆ, ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 6: **ಸಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ:** ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ಸಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಶುಷ್ಕ (ಬಣ) ಮತ್ತು ಆದ್ರವ್ಯತಾ (ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ) ಸಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಶಾಶ್ವತ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸ್ಥಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು, ಶಾಶ್ವತ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು, ಬೇಲಿ ಹಾಕುವಿಕೆ, ಮಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆ, ಬೀಜೋಪಚಾರ, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು, ಮರಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರದಂತಹ ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳು. ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದು. ಗುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಊರುವುದು (dibbling), ಕಾಂಡದ ಕೊರಡುಗಳನ್ನು (Stumps) ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಮೂಲ ಪಾತಿಯಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು, ನೀರು ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ, ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ, ಸಿಂಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಕಸಿ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು, ಇಬ್ಬರಿ ಕೋಣೆ (Mist chamber) ಬಳಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ7: ನೆಡುತೋಪಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಮುಂಗಡ ಕಾರ್ಯಗಳು (advance work):

ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ನೆಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಿವೇಶನದ ಆಯ್ಕೆ, ಗಡಿರೇಖೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವಿಕೆ, ಅನವಶ್ಯಕ ಕಾಡು ಗಿಡಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಸಾಲುಹೊಂದಿಕೆ (aligning) ಮಾಡಿ ಗುರುತು ಹಾಕುವುದು, ಗುಂಡಿ ತೋಡುವುದು. ಬೇಲಿ ಹಾಕುವ ಕ್ರಿಯೆ: ಕುರುಚಲು ಪೊದೆಗಳಿಂದ ಹಾಕುವ ಬೇಲಿ, ಮುಳ್ಳು ತಂತಿ ಬಳಸಿ ಹಾಕುವ ಬೇಲಿ, ಸರಪಳಿ- ಕೊಂಡಿ (Chian link) ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹಾಕುವ ಬೇಲಿ. ಜಾನುವಾರು ನಿರೋಧಕ ಕಂದಕ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ನೆಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಪೋಷಿಸುವುದು (Raising of plantations):

ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ಸಸಿಗಳಿರುವ ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಹೇರುವುದು, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಹಾಳಾದ ಸಸಿಗಳ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಸಿಗಳಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು, ಕಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದು, ಗೊಬ್ಬರ ನೀಡುವಿಕೆ, ಕರಡ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಮಾಡುವುದು, ಬೆಂಕಿ ನಿರೋಧಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಜಾಗವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಸುಡುವುದು. ನೆಡುತೋಪುಗಳ ಪಹರೆ ಮತ್ತು ಕಾವಲು.

ನೆಡುತೋಪುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಒಂದು, ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ವರ್ಷದ ನೆಡುತೋಪುಗಳು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ತರಗತಿಗಳು:

ಸಾಲುಹೊಂದಿಕೆ (aligning) ಮಾಡಿ ಗುರುತು ಹಾಕುವುದು, ಗುಣಿ ತೋಡುವಿಕೆ, ಗುಣಿ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ಹೆರೆಯುವಿಕೆ, (Hoeing), ಕಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದು, ಸೆದೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಹರಡುವುದು (Mulching), ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು, ಗುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಊರುವಿಕೆ (dibbling), ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಪಾತಿಯಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವಿಕೆ, ನೀರು ಹಾಯಿಸುವುದು, ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿನ ಕಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, ಸಣ್ಣ ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಚೀಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ, ಪಾತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

*****

ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ (Soil Science)

<u>ಅಂಕಗಳು:</u>	
ಸಿದ್ಧಾಂತ:	40
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	10
ಒಟ್ಟು	50

<u>ಅವಧಿ:</u>	
ಬೋಧನೆ:	10 ಸೆಶನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	03 ಸೆಶನ್
ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:	01 ದಿನ

- =====
 ಅಧ್ಯಾಯ 1: **ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ:** ಮಣ್ಣು, ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಅರಣ್ಯದ ಮಣ್ಣು, ಮೇಲೆತ್ತ ಮಣ್ಣು, ಕೆಳ ಮಣ್ಣು (Sub soil), ರೆಗೊಲಿತ್ (Regolith), ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆಯುವಿಕೆ /ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Weathering), ಮಣ್ಣಿನ ಪದರಗಳು (soil profile), ಮಣ್ಣಿನ ದಿಗಂತ (Soil horizon), ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆ (Soil texture), ಮಣ್ಣಿನ ಹೀರುವಿಕೆ ಗುಣ (Soil porosity), ಮಣ್ಣಿನ ಕ್ಷಾರಾಮ್ಲ ಗುಣ (soil pH), CEC, ಮಣ್ಣಿನ ವಾಯು ಚಲನಾ ಕ್ರಮ (soil aeration), ಕಸ (Litter), ಸಾವಯವ ವಸ್ತು (Organic matter), ಮಣ್ಣು ಗೊಬ್ಬರ (Humus) ಇಂಗಾಲ/ಸಾರ ಜನಕದ ಅನುಪಾತ (C/N ratio), ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ (Nitrogen fixation), ಸಾರಜನಕದ ಕಾಲ ಚಕ್ರ (Nitrogen cycle). ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಮಣ್ಣಿನ ರಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಮಣ್ಣಿನ ರಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು: ಹವಾಮಾನ, ಜೈವಿಕ ಕರ್ತೃಗಳು (ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು), ಮೂಲ ಶಿಲೆ (Parent rock), ಭೂ ಲಕ್ಷಣ (topography) ಮತ್ತು ಕಾಲ, ಪ್ರಭೇಧಗಳ ವ್ಯಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಶಿಲೆಯ ಪ್ರಭಾವ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಶಿಲೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ, ಶಿಲೆಗಳು ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳು, ಲವಣೀಕರಣ, ಕ್ಷಾರೀಕರಣ, ಕ್ಷಾರ ನೀಗುವಿಕೆ (Gleization), ಜಂಬು ಮಣ್ಣಿನ ರಚನಾ ಕ್ರಿಯೆ (Laterisation).
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಮಣ್ಣಿನ ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸ್ವಭಾವಗಳು; ಮಣ್ಣಿನ ರಚನಾ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರ, ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ಅಜೈವಿಕ ಮಣ್ಣುಗಳ ಘಟಕಗಳು, ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗಳು: ಆಮ್ಲೀಯ (Acidic) ಮತ್ತು ಕ್ಷಾರೀಯ (Alkaline) ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವ ವಿಧಾನಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5: **ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ (Soil erosion):-** ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತಗಳು: ವಾಯುವಿನಿಂದಾಗುವ ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ, ನೀರಿನಿಂದಾಗುವ ಸವೆತ; ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ವಿಧಾನಗಳು. ಜಲಾನಯನ (Watershed) ಪ್ರದೇಶಗಳು: ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಜಲಾನಯನಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ

ಘಟಕಗಳು, ಜಲಾನಯನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ. ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ರಚನೆ (Water harvesting structure) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ರಚನೆಗಳು: ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು- ಕಂದರ/ಕಮರಿ/ ಹಳ್ಳದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿಯುವ ರಚನೆ (gully check), ಅಣೆಕಟ್ಟು, ನೀರು ಹಳ್ಳಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ. ಸಸ್ಯತಡೆ, ಕಲ್ಲುತಡೆ, ಕಂದಕ ಮತ್ತು ಬದುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ.

*****

ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗಣಿತ (Forest Mensuration)

<u>ಅಂಕಗಳು:</u>	<u>ಅವಧಿ:</u>
ಸಿದ್ಧಾಂತ: 75	ಭೋದನೆ: 17 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 30	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 17 ಸೆಷನ್
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 02 ದಿನ
ಒಟ್ಟು 115	

- ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಮುನ್ನುಡಿ, ಪದಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ, ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗಣಿತದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಉದ್ದ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣ ಅಳೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾಪನಾ ಘಟಕಗಳು, ಸೆಂಟಿ ಮೀಟರ್-ಗ್ರಾಂ -ಸೆಕೆಂಡು ಮತ್ತು ಅಡಿ - ಪೌಂಡು - ಸೆಕೆಂಡು ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ನಿಂತ ಮರವನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದು, ಚರಿತ್ರೆ, ನಿಂತ ಮರಗಳನ್ನು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಅಳತೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳು. ಅಬ್ಬೀ ಲೆವೆಲ್, ಹೌಗಾಸ್ ಆಲ್ಟಿಮೀಟರ್ (ಪ್ರದೇಶದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪಕ) ಮತ್ತು ರಾವಿಸ್ ಆಲ್ಟಿಮೀಟರ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಿರು ಪರಿಚಯ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ನಿಂತ ಹಾಗೂ ಉರಳಿಬಿದ್ದ ಮರಗಳ ಪರಿಮಾಣ ನಿರ್ಧರಿಸುವಿಕೆ, ಸೂತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಿಕೆ, ಚತುರ್ಥಾಂಶ ಸುತ್ತಳತೆ ಸೂತ್ರ (quarter girth formula), ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗಗಳು. ಸೌದೆ, ಮರದತಿರುಳು (pulpwood), ತೋಗಟೆಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಮರಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡುವುದು, ಗುರುತು ಮಾಡುವ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು, ಉದ್ದೇಶ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ನಮೂನೆಗಳು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಮರಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡುವುದು, ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಸೌದೆಯ ಒಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದು.

*****

ವನ್ಯ ಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ (Wildlife Management)

ಅಂಕಗಳು:		ಅವಧಿ:	
ಸಿದ್ಧಾಂತ:	90	ಬೋಧನೆ:	17 ಸೆಷನ್
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	10	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	02 ಸೆಷನ್
ಒಟ್ಟು	100	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:	01 ದಿನ

- ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಮುನ್ನುಡಿ ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ. ಅರ್ಥವಿವರಣೆ, ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಮಹತ್ವ, ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಜೈವಿಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಔಷಧೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ವ್ಯಾಪನೆ. ಪ್ರಾಮುಖಿ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿರುವ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 1972 ರ ಪ್ರಾಮುಖಿ ಕಲಂಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಈ ಕೆಳ ಕಂಡ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ:
ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ, ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉದ್ಯಾನ, ಜೈವಿಕ ಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಮುಚ್ಚಿದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಪ್ತಾಹದ ಮಹತ್ವ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ವಲಸೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷ: ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿ, ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುಂಜಾಗೃತಾ ಕ್ರಮಗಳು. ಅರವಳಿಕೆ ಚುಚ್ಚು ಮದ್ದು (Darting) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡುವುದು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 7: ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಗಣತಿ, ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ವಿಧಾನಗಳು. ಹುಲಿ, ಆನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಶಾಖಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ. ಲೈನ್ ಟ್ರಾನ್ಸಾಕ್ಟ್, ಸೆಣಸಾಟದ ದರ (Encounter Rate) ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 8: ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಯಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳು, ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು: ಆಹಾರ, ನೀರು, ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ಸುಧಾರಣೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು, ಜೈವಿಕಮಂಡಲಗಳು,

ಮೃಗಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆನೆ ನಿರೋಧಕ ಕಂದಕ, ಸೌರಶಕ್ತಿ ಬೇಲಿಗಳು, ಸೌರಶಕ್ತಿ ಬೇಲಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 9: ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರ. ಸ್ವಾಗತಕಾರರ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜ್ಞಾನ.

*****

ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (Forest Protection)

ಅಂಕಗಳು:

ಸಿದ್ಧಾಂತ: 90

ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10

ಒಟ್ಟು 100

ಅವಧಿ:

ಬೋಧನೆ: 17 ಸೆಶನ್

ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 01 ದಿನ

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಪರಿಚಯ, ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಅರಣ್ಯದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಕ್ಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಅರಣ್ಯ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳು.

ಅ). ಮಾನವನಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:-

1) ಅರಣ್ಯ ನಾಶ: ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶದ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣಗಳು - ಬದಲೀ ಕೃಷಿ (shifting cultivation), ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಒತ್ತುವರಿ ತಡೆಯಲು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು, ಅರಣ್ಯ ನಾಶವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ನಿವಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು. ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆ ಮತ್ತು ಗಡಿ ರೇಖೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ. ಅರಣ್ಯ ಒತ್ತುವರಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಇರುವ ನಿಬಂಧನಾ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ವಾರಸುದಾರರನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು.

2) ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮರ ಕಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವುದು: ಕಾರಣಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಮಾಲ್ಕೀದಾರರಿಂದ, ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಟ್‌ಟದ ಮಾಲೀಕರಿಂದ, ಕಲ್ಲು ಗಣಿಗಾರರಿಂದ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಹಾಗೂ ಇತರರಿಂದ ಆಗುವ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ

3) ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು (Forest Fire): ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದಾಗುವಹಾನಿ, ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ, ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳು, ವೀಕ್ಷಣಾ ಗೋಪುರಗಳು, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವೀಕ್ಷಕರು. ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು/ನಂದಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು.

4) ಇತರೆ ಹಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಬೆಗಳ ಸವರುವಿಕೆ (lopping): ಎಲೆ ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು (leaf litter), ಒಣಗಿ ಬಿದ್ದ ಹೂ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು.

ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ: ಕಾರಣಗಳು, ತಡೆಯುವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು.

ಬ) ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ- ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು.

ಕ) ಕೀಟಗಳಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.

ಡ) ವ್ಯಾಧಿ ಜನಕ ರೋಗಾಣುಗಳಿಂದಾಗುವ ಗಾಯಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ.

ಇ) ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಾಗುವ ಗಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.

ಈ) ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದಾಗುವ ಗಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.

ಉ) ಟೀಕ್ ಡಿಫೋಲಿಯೇಟರ್, ಟೀಕ್ ಸ್ಕೆಲೆಟನೈಸರ್, ಸಾಗವಾನಿ ಮರದ ಕ್ಷಯ,

ಗಂಡುಮಾಲೆ, ಕಾಂಡ ಕೊರೆಯುವ ಹುಳ, ಬೇರು ಕೊರೆಯುವ ಹುಳ, ಮರಗಳ ಜಾತಿಯ ರೋಗಗಳು.

*****

ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ
(Accounts and office procedure)

ಅಂಕಗಳು:
ಸಿಧ್ಧಾಂತ: 40
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10
ಒಟ್ಟು 50

ಅವಧಿ:
ಬೋಧನೆ: 12 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 06 ಸೆಷನ್

=====

- ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಪರಿಚಯ, ಮಾಹಿತಿ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಛೇರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅರಿವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ: ಅಂತಿಮ ಪಾವತಿ, ಶ್ರಮಿಕರು, ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಲೆಕ್ಕಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು (Major and minor head of account), ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರ, ತುಂಡು ಕೆಲಸ (Piece Work), ಚಿಲ್ಲರೆ ಪಾವತಿ (Petty cash payment), ಟೆಂಡರ್, ಹಾಜರಿ ಪಟ್ಟಿ (Muster roll), ಟಂಕನ ಲಾಭದ ದರ (Segniorage rate), ದರಗಳ ವಿವರ ಪಟ್ಟಿ (Schedule of rates), ದರ ಪಟ್ಟಿ (Rate Quotation), ನಗದು, ನಗದು ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕ, ನಗದು ಇಡುವ ಖಜಾನೆಯ ಸುಪರ್ದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿ, ಖಜಾನೆ ಚಲನ್, ಎಫ್.ಎನ್.ಬಿ. ಸಕಾಲ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ದಿನಚರಿ ಪುಸ್ತಕ, ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥ ಅವಧಿ (Probationary Period), ಇಲಾಖೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ವೇತನ ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ವೇತನದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಬಡ್ಡಿ, ರಜೆ ನಿಯಮಗಳು, ಪ್ರವಾಸ ಭತ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿಯಮಗಳು, ಸೇವಾ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕ, ವರ್ಗಾವಣೆ, ಒಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಅಂಕ, ಹೊಸ ಪಿಂಚಣಿ ನಿಯಮಗಳು, (New Pension Scheme NPS), ವಾರದ ಭತ್ಯೆ, ಗೆಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸಂಬಳ, ಪಿಂಚಣಿ, ಕೇಂದ್ರ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮನವಿ ನಿಯಮ (CCA rules), ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ವಲಯ ಅರಣ್ಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಎಫ್.ಎನ್. ಬಿ, ಆರ್.ಟಿ.ಐ, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಕೋಡ್, ಸಕಾಲ.

*****

ವೃಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರ (Silviculture of Species)

ಅಂಕಗಳು

ಸಿದ್ಧಾಂತ:	50
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	20
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	05
ಒಟ್ಟು:	75

ಅವಧಿ

ಬೋಧನೆ:	10 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	10 ಸೆಷನ್
ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:	01 ದಿನ

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಬೇಧಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದು:

1. ಸಾಗುವಾನಿ (ತೇಗ)
2. ಬೀಟೆ (Rosewood)
3. ಶ್ರೀಗಂಧ (Sandal)
4. ಬೊಂಬು (Bamboo)
5. ಅಕೇಸಿಯ (Acacia)
6. ಕ್ಯಾಶ್ವುರೈನ (Casuarina)
7. ಹೊನ್ನೆ
8. ಮತ್ತಿ
9. ನಂದಿ
10. ರಕ್ತ ಚಂದನ
11. ಫಲ ನೀಡುವ ಪ್ರಬೇಧಗಳು
12. ಕಿರು- ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಬೇಧಗಳು (M.F.P. Species)
13. ಸಾಲುಮರದ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

*****

ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಣಿ

(Forest Survey)

ಅಂಕಗಳು:

ಸಿದ್ಧಾಂತ: 100

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 20

ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10

ಒಟ್ಟು: 130

ಅವಧಿ

ಬೋಧನೆ: 17 ಸೆಷನ್

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 20 ಸೆಷನ್

ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 02 ದಿನ

ಅಧ್ಯಾಯ 1: **ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಣಿ:** ಅರಣ್ಯ ಮೋಜಣಿಯ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಜಣಿ ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಮೋಜಣಿಗಳು, ಮೋಜಣಿಯ ತತ್ವಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 2: **ಮಾಪನಾ ಘಟಕಗಳು (Units of measurements),** ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದ,ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣ (volume) ಅಳೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾಪನಾ ಘಟಕಗಳು; ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜ್ಯಾಮಿತಿ: ಬಿಂದು, ಗೆರೆಗಳು, ನೆಟ್ಟಗಿನ ಹಾಗೂ ಬಾಗಿದ ಗೆರೆಗಳು, ಕೋನಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಯ ಮಟ್ಟಗಳು, ವೃತ್ತಗಳು, ತ್ರಿಕೋನಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತ್ರಿಕೋನಗಳು, ಚತುರ್ಭುಜಗಳು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು, ದಿಂಡು ಉರುಳೆ (Cylinder), ಶಂಖು (Cones), ಘನಾಕೃತಿ (Cube), ಘನಭಗಳು (cuboids); ದಿಂಡು ಉರುಳೆಯ, ಶಂಖುವಿನ, ಮತ್ತು ಘನಾಕೃತಿ ಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು,ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ವಿಧಾನಗಳು, ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಲಕರಣೆಗಳು: ಸರಪಳಿ,ಬಾಣಗಳು, ಬೆಣೆ (ಗೂಟ), ಪರಿಮಿತಿ (Boundary) ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದಂಡ (ranging rods),ಪ್ರತಿಭಾರ ದಂಡ (offset Rods), ಅಳತೆಪಟ್ಟಿ, ಅಡ್ಡ ಅಳತೆಗೋಲು (cross staff), ಕ್ಷೇತ್ರ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

(Chain Survey): (Offsets): instruments (cross staff survey) ಚರಿತ್ರೆ,

ಭೂಮಂಡಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿ, ಉಪಯೋಗ, ಭೂಮಂಡಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗಣಕಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು, ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿ, ತ್ರಿಭುಜ ದಿಕ್ಕೂಚಿ ಮೋಜಣಿ, ಭೂಮಂಡಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮೋಜಣಿ, ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಓದುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿ :

ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಧ್ಯೇಯ, ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಪರಿಮಿತಿ ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ವಿಧಾನಗಳು, ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು, ಸರಪಳಿ ತೆರೆಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಡಿಚುವಿಕೆ, ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿ, ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿನ ಹಂತಗಳು, ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪ ದೋಷಗಳು, ಸರಪಳಿ ಮೋಜಣಿಯ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಪ್ರತಿತೋಲನ ಮೋಜಣಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿತೋಲನ ಮೋಜಣಿ ಪ್ರತಿತೋಲನ ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು, ಅಡ್ಡಗೋಲು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ತ್ರಿಭುಜ ದಿಕ್ಕೊಚಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ: ತ್ರಿಭುಜ ದಿಕ್ಕೊಚಿ ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳ ವಿವರಣೆ, ಮೋಜಣಿಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳು, ಮುಂದಿನ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿನ ಹೊರಳು ರೀತಿಯ ಮೋಜಣಿ ರೀತಿಯ ಮೋಜಣಿ, ದಿಕ್ಕೊಚಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಮೋಜಣಿಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪ ದೋಷಗಳು, ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 7: ನಕ್ಷೆಗಳು, ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮಾಪಕ, ನಾನಾ ವಿಧದ ಅಳತೆ, ನಕ್ಷೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ (orientation) ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಓದುವಿಕೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 8: ಭೂಮಂಡಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Prismatic Compass Survey): (forward and backward bearing), ವಿವಿಧ (G.P.S.):

*****

ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು

(Forest Law)

ಅಂಕಗಳು:

ಸಿಧ್ಧಾಂತ:	85
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	30
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ:	10
ಒಟ್ಟು:	125

ಅವಧಿ:

ಬೋಧನೆ:	17 ಸೆಶನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ:	08 ಸೆಶನ್
ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:	02 ದಿನ

- =====
 ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ 1963 ರ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು.
 ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು 1969 ರ ಪ್ರಮುಖ ನಿಯಮಗಳು.
 ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಕರ್ನಾಟಕ ವೃಕ್ಷ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 1976 ಮತ್ತು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸೆಕ್ಷನ್ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳು.
 ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಅರಣ್ಯ (ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1980 ರ ಪ್ರಮುಖ ಸೆಕ್ಷನ್ ಗಳು; ಟಿ.ಕೆ. ಗೋದಾವರ್ಮನ್ ತಿರುಮಲಕಪಾಡ್ ರವರ W.P.No 202/1995 ಕ್ಕೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀಡಿದ ಮಧ್ಯಂತರ ಆದೇಶ.ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅರಣ್ಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು.
 ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್ 1973; ಭಾರತೀಯ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಕಾಯಿದೆ, 1872; ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಕಾಯಿದೆ (Limitation Act) 1963; ಭಾರತೀಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ, 1959; ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ (RTI): ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು.
 ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಅರಣ್ಯ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಥಮ ಮಾಹಿತಿ ವರದಿ, ಜಪ್ತಪಡಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ, ಮಹಜರ್ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಆರೋಪಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು. ವಿಚಾರಣೆ, ಆಪಾದಿತರನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಪಡಿಸುವುದು. ಮಹಜರ್ ಮಾಡುವಾಗ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು, ಸಮನ್ ಮತ್ತು ವಾರಂಟ್ ಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು, ದೋಷಾರೋಪಣ ಪತ್ರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಯಲ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ವೀಕ್ಷಣೆ.

*****

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

(Social Forestry and J.F.P.M)

ಅಂಕಗಳು:

ಸಿದ್ಧಾಂತ: 90
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10
ಒಟ್ಟು 100

ಅವಧಿ:

ಬೋಧನೆ: 14 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 06 ಸೆಷನ್
ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 02 ದಿನ

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಪರಿಚಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅರಣ್ಯ ನೀತಿ (1988), ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪಾಲೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಕೆಳಕಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಘಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಿರು ಪರಿಚಯ: ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ (farm Forestry), ಮನೋರಂಜನಾ ಅರಣ್ಯ (Recreation Forestry), ಪವಿತ್ರ ವನ, ದೇವರ ಕಾಡು, ನಕ್ಷತ್ರ ವನ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಸಿರುಕರಣ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ, ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆ, ಮಗುವಿಗಂದು ಮರ – ಶಾಲೆಗೊಂದು ವನ.

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಜಂಟಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಸಂಘಟನೆ, ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ, P.R.A. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿವೇಶನಗಳ ಯೋಜನೆ (Site Specific Plan), ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿ, ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ, ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಜೀವಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಮಹಾತ್ಮಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ: P.R.A. ತರಬೇತಿ, ಪ್ರವೇಶ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು/ಆರಂಭಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೀವಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ. ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪಾತ್ರ (Social outreach programme).

*****

ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ (Forest Utilization)

ಅಂಕಗಳು:	ಅವಧಿ:
ಸಿದ್ಧಾಂತ: 80	ಬೋಧನೆ: 14 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 10	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 06 ಸೆಷನ್
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ: 02 ದಿನ
ಒಟ್ಟು: 100	

ಅಧ್ಯಾಯ 1: **ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ:** ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಭಾಗಗಳು, ಪ್ರಮುಖ ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಕಿರು ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 2: **ಮರಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸುವಿಕೆ :**

ಅ). ಮರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಲಕರಣೆಗಳು: ಕೊಡಲಿ, ಕೊಕ್ಕೆ, ಗರಗಸ, ಬೆಣೆ, ತೊಗಟೆ ತೆಗೆಯುವ ಆಯುಧ, ದಿಮ್ಮಿ ಕೊಕ್ಕೆ (log hook), ಕಾಂಡವನ್ನು ಬಿಗಿ ಮಾಡುವ ಉಪಕರಣ (stem tightener).

ಬ). ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವಿಕೆ/ಉರುಳಿಸುವಿಕೆ: ಉರುಳಿಸುವ ಋತು, ಉರುಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು, ಉರುಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು, ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಉರುಳಿಸುವುದು, ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ಗರಗಸ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಉರುಳಿಸುವುದು, ಗರಗಸ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಉರುಳಿಸುವುದು. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಉರುಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳು.

ಕ). ದಿಮ್ಮಿಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು: ಒರಟು ಡ್ರೈಸಿಂಗ್.

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ನಾಟಾಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ನಾಟಾ ಡಿಪೋಗಳು: ಅರಣ್ಯ ಡಿಪೋ, ಸಾಗಣೆ ಡಿಪೋ (transit depot), ಒಟ್ಟಿಲು ಹಾಕುವುದು, ದಾಸ್ತಾನಿನ ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವುದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವಿಧ ಘಾರಂಗಳು, ನಾಟಾದ ವಿಲೇವಾರಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅನುಮತಿ ಚೀಟಿಗಳು. ದಾಸ್ತಾನು ಪರಿಶೀಲನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಗುರುತು ಮಾಡುವ, ಸಾಗಿಸುವ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು. ಶ್ರೀಗಂಧದ ಕೋಠಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿ ರಚಿಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು ಪರಿಶೀಲನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಮರ (ದಾರು) ವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ .ಹದಗೊಳಿಸುವುದರ ಉದ್ದೇಶ. ಹದಗೊಳಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳು. ಅರ್ಥವಿವರಣೆ, ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 7: ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಿರು-ಅರಣ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳು: ನಿಂಬೆ ಹುಲ್ಲು, ರೋಶಾ ಹುಲ್ಲು, ತೊಗಟೆ, ಜೇನು, ರಾಳ (resin), ಟ್ರಾನಿನ್, ಮೇಣ, ತ್ರೈಲಬೀಜಗಳು, ಬೀಡಿ ಎಲೆ, ಕಾಚು, ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಗಳು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ದಿಮ್ಮಿ ಮತ್ತು ಎಳೆ (poles) ಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸರ್ಕಾರಿ ನಾಟಾ ಡಿಪೋಗೆ ಭೇಟಿ. ಮರ ಕೊಯ್ಯುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ.

*****

ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು

ಸಿದ್ಧಾಂತ: 40
ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ: 10
ಒಟ್ಟು: 50

ಬೋಧನೆ: 10 ಸೆಷನ್
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ: 01 ಸೆಷನ್

- ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ, ಮತ್ತು ಜೀವ ಪರಿಸ್ಥಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜ್ಞಾನ: ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶದ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳು (REDD+) ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಪ್ರಮುಖ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ, ಅಪರೂಪದ, ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಅಳಿವಿನ ಬೆದರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3: ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ, ಸಂವಹನ ಕಲೆ, ಸಂಘರ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮರ ಹತ್ತುವುದು, ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಅರಣ್ಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹದ ಪೀಠೋಪಕರಣ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹದ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕ, ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜ್ಞಾನ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಸರ್ಕಾರಿ ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಾಹನ ದಿನಚರಿ ಪುಸ್ತಕ (log book), ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜ್ಞಾನ.

*****

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆ
(Computer Application in Forestry)

ಬೋಧನೆ: 17 ಸೆಷನ್

1. ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಪರಿಚಯ:

ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು, ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆ, ಹಾರ್ಡ್ ವೇರ್ ಸಾಧನಗಳು, ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಬ್ಯಾಕ್ ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕ (Central Processing Unit). ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು (Software): ಅರ್ಥವಿವರಣೆ, ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು: a) ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲ ತಂತ್ರಾಂಶ (System Software) (b) ಅನ್ವಯಿಕ ತಂತ್ರಾಂಶ (Application Software).
ವೈರಸ್: ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳು, ವೈರಸ್ ನಿವಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು.

2. ಗಣಕ ಜಾಲ (Net Work):

ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗಣಕ ಜಾಲಗಳು 1) ಲ್ಯಾನ್ (LAN) 2) ಮ್ಯಾನ್ (MAN) 3) ವಾನ್ (WAN); ಗಣಕ ಜಾಲಗಳ ಗುರಿ.
ವಿಂಡೋಸ್ (Windows): ವಿಂಡೋಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯ, ವಿಂಡೋಸ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು: ಡೆಸ್ಕ್ ಟಾಪ್ (Desktop), ಡೆಸ್ಕ್ ಟಾಪ್ ನ ಅಂಶಗಳು (Desktop Items): ಗಣಕ ಯಂತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಗುಂಡಿ(Start Button), ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ (Shut down), ಸಂಪರ್ಕ ತೊರೆಯುವ ವಿಧಾನ (Logoff), ಚಾಲನೆ (Run), ಸಹಾಯ (Help), ಹುಡುಕು (Find), ಅಳವಡಿಕೆ (Settings), ದಾಖಲೆ (Documents), ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (Programmes), Accessories (ಉಪಸಾಧನಗಳು), ಎಂ.ಎಸ್.ಪೈಂಟ್ (MS- Paint), ನೋಟ್ ಪ್ಯಾಡ್ (Notepad), ವರ್ಡ್ ಪ್ಯಾಡ್ (Word pad).

3. ಎಂ. ಎಸ್.ವರ್ಡ್ (MS-Word):

ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಎಂ.ಎಸ್. ವರ್ಡ್ ನ ಆರಂಭಿಕ ಪರದೆ, (Initial Screen, of MS-Word), ವಿಂಡೋಸ್ ನ ವಿವಿಧ ಪಟ್ಟಿಗಳು (Different Bars of Windows): ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಪಟ್ಟಿ (Title Bar), ಪ್ರಮಾಣಿತ ಉಪಕರಣ ಪಟ್ಟಿ (Standard Toolbar), ಸಂವಿಭಾಗ ಪಟ್ಟಿ (Formatting Bar), ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವ ಪಟ್ಟಿ (Drawing Toolbar).
ಎಂ.ಎಸ್.ವರ್ಡ್ ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು: ಪುಟದ ರಚನೆ (Creating), ರಚಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Saving), ಮುದ್ರಣ (Printing), ಸಂಪಾದನೆ (Editing), ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಸಂವಿಭಾಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ (P. C.Formatting).
ಎಂ.ಎಸ್.ವರ್ಡ್ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು: ಕಾಗುಣಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ (Spell check & Grammar

Check), ತೆಸಾರಸ್ (Thesaurus ಒಂದು ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಪದ ಸೂಚಿಸುವ ತಂತ್ರಾಂಶ) ಕೋಷ್ಟಕಗಳು (Tables), ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು (Protecting the Documen) ಅಂಚೆ ವಿಲೀನ (Mail merge).

4. ಎಂ. ಎಸ್.ಎಕ್ಸೆಲ್ (MS-Excel):

ಎಂ.ಎಸ್.ಎಕ್ಸೆಲ್ ನ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಆರಂಭಿಕ ಪರದೆ,

ವಿಂಡೋಸ್ ನ ವಿವಿಧ ಪಟ್ಟಿಗಳು (Different Bars of Windows): ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಪಟ್ಟಿ (Title Bar), ಪರಿವಿಡಿ ಪಟ್ಟಿ (Menu Bar), ಪ್ರಮಾಣಿತ ಉಪಕರಣ ಪಟ್ಟಿ (Standard Toolbar), ಸಂವಿಭಾಗ ಪಟ್ಟಿ (Formatting Bar), ಚಿತ್ರಬರೆಯುವ ಪಟ್ಟಿ (Drawing Toolbar).

ಎಂ.ಎಸ್.ಎಕ್ಸೆಲ್ ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು: ಪುಟದ ರಚನೆ (Creating), ರಚಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Saving), ಮುದ್ರಣ (Printing), ಸಂಪಾದನೆ (Editing), ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಸಂವಿಭಾಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ (P. C. Formatting). ಅಡ್ಡ ಮತ್ತು ಲಂಬ ಸಾಲುಗಳು (Rows and Columns).

ಎಂ.ಎಸ್.ಎಕ್ಸೆಲ್ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು: ಇದರ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಸೂತ್ರಗಳು (Formulae), ಇಫ್-ಸ್ಥಿತಿಗಳು (If-conditions): ಸಾಮಾನ್ಯ- ಇಫ್ (Simple-if), ಸಂಯುಕ್ತ -ಇಫ್ (Compound-if) ಅಂತರ್ಗತೀಕೃತ-ಇಫ್ (Nested-if). ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ (Automatic Calculation), ರೇಖಾ ನಕ್ಷೆ (Graphs), ಮತ್ತು ಎಂ. ಎಸ್.ಪವರ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ನ (MS-Power Point) ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (MIS: Management of Information System soft ware developed in KFD).

*****

ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

(First aid)

ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತರಬೇತಿ ತರಗತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಲಿತು, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತರಬೇತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬೋಧನಾ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

*****

ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ತರಬೇತಿ

(Weapons training)

ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ, ಅವುಗಳನ್ನು ಶುಚಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಇಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಐದು ದಿನದ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಶಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಶಸ್ತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಾಗೂ ಮಾಡಬಾರದ ಅಂಶಗಳು, ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

*****

ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳದವರಿಂದ ತರಬೇತಿ

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಹಾವಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯದ ನಾಶ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ, ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅರಣ್ಯದ ಬೆಂಕಿ ನಂದಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ, ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸ್ವರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕದಳದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ 3 ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ತರಬೇತಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ, ವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುವುದು.

*****

ಅನುಬಂಧ- ಅ

ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ಪ್ರವೇಶ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ		
ಅ. ಅರಣ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧನೆ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟ ಸಮಯದ ವಿವರಣೆ		
ಕ್ರಮಾಂಕ	ವಿವರಗಳು	ಅವಧಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ.	75
2.	ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ	15
3.	ವಲಯ ಕಚೇರಿಗೆ ನಿಯೋಜನೆ	05
4.	ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ನಿರೋಧಕ ಶಿಬಿರದ ಯೋಜನೆ	05
5.	ಅಗ್ನಿ ಶಾಮಕ ದಳದವರಿಂದ ತರಬೇತಿ	03
6.	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ (ಶನಿವಾರ ದಿನ)	20
	ಒಟ್ಟು (ಅ)	123

ಬ. ಅರಣ್ಯೇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟ ಸಮಯದ ವಿವರಣೆ:

ಕ್ರಮಾಂಕ	ವಿವರಗಳು	ಅವಧಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು	01
2.	ಉದ್ಘಾಟನೆ	01
3.	ಭಾನುವಾರ ಮತ್ತು ಘೋಷಿತ ರಜೆಗಳು	32
4.	ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು	09
5.	ರಕ್ತದಾನ ಶಿಬಿರ	01
6.	ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ತರಬೇತಿ (Weapon Training)	05
7.	ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತರಬೇತಿ	01
8.	ನಿಸ್ತಂತು ಸಂಪರ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ	01
9.	ಕ್ರೀಡೆ	03
10.	ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ	01
11.	ಘಟಿಕೋತ್ಸವ	01
12.	ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ	01
	ಒಟ್ಟು (ಬ)	

ಅ+ಬ=123+57=180 ದಿನಗಳು

ಅನುಬಂಧ- ಬ

ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ಬೋಧನಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿಷಯಗಳು	ಬೋಧನೆ	ಪ್ರಯೋಗ ತರಬೇತಿ	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ
--------	---------	-------	---------------	--------------

ಕ್ರ ಸಂ	ವಿಷಯಗಳು	ಬೋಧನೆ (ಸೆಷನ್‌ಗಳು)	ಪ್ರಯೋಗ ತರಬೇತಿ (ಸೆಷನ್)	ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ದಿನಗಳು	ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ (ದಿನಗಳು)
	I ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ I SEMISTER				
1	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. (Basic Botany)	10	07	02	ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ 15 ದಿನಗಳು
2	ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ. (General Silviculture)	13	13	01	
3	ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ. (Soil Science)	10	03	01	
4	ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗಣಿತ ವಿಜ್ಞಾನ (Forest Mensuration)	17	17	02	
5	ವನ್ಯ ಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ. (Wildlife Management)	17	02	01	
6	ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ. (Forest Protection)	17	-	01	
7	ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ. (Accounts and office Procedure)	12	06	-	
8.	ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳದವರಿಂದ ತರಬೇತಿ	-	-	03	
	ಒಟ್ಟು	96	48	11	

	II ಸೆಮಿಸ್ಟರ್	(ಸೆಷನ್‌ಗಳು)	(ಸೆಷನ್)	ದಿನಗಳು
	II SEMISTER			
9.	ವೃಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರ (Silviculture of Species).	10	10	01
10.	ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೋಜಣಿ. (Forest Survey)	17	20	02
11.	ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನೀತಿ (Forest Law and Policy)	17	08	02
12.	ಸಾಮಾಜಿ ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (Social Forestry & J.F.P.M.)	14	06	02
13.	ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ (Forest Utilization)	14	06	02
14.	ಇತರ ವಿಷಯಗಳು (Miscellaneous Subjects)	10	01	–
15.	ಮೂಲಭೂತ ಗಣಕಯಂತ್ರದ ತರಬೇತಿ (Computer Application in Forestry).	17	–	–
16.	ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಬೋಧನೆ	05	01	–
	ಒಟ್ಟು	104	52	09
	1 ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್	96	48	11
	1 ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ + 2ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ದ ಒಟ್ಟು	200	100	20 ದಿನ

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

1) ಒಂದು ಸೆಶನ್ = $1 \frac{1}{2}$ ಗಂಟೆಗಳು.

2) ಪೂರ್ವಾನ್ವ: 3 ಸೆಶನ್‌ಗಳು.

1 ನೇ ಸೆಶನ್: 9=00 ಗಂಟೆಯಿಂದ 10= 30 ಗಂಟೆ.

2 ನೇ ಸೆಶನ್: 10=30 ರಿಂದ 12=00 ಗಂಟೆ

12=00 ರಿಂದ 12= 15 ವಿರಾಮ

3 ನೇ ಸೆಶನ್: 12=15 ರಿಂದ 1=45

3) ಮಧ್ಯಾನ್ವ : 1 ಸೆಶನ್

1=45 ರಿಂದ 2=45 ವಿರಾಮ

4 ನೇ ಸೆಶನ್: 2=45 ರಿಂದ 4=15

4=45 ರಿಂದ 6=00 ಕ್ರೀಡೆ.

4) ಪ್ರಯೋಗ ತರಬೇತಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ 100 ಸೆಶನ್ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು 75 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 75 ಸೆಶನ್‌ಗಳು ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಉಳಿದ 25 ಸೆಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ 25 ಸೆಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

*****

ಅನುಬಂಧ-ಕ

ಅರಣ್ಯ ವೀಕ್ಷಕರ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ಬುನಾದಿ ತರಬೇತಿಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅಂಕಗಳು.					
ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿಷಯ	ಅಂಕಗಳು			
		ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಂಕಗಳು (Theory Exam)	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಅಂಕಗಳು (Practical Exam)	ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ (Quiz Test)	ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು (Total)
	I ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ I SEMISTER				
1	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (Basic Botony)	50	20	05	75
2	ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ. (General Silviculture).	70	30	10	110
3	ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ (Soil Science).	40	–	10	50
4	ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ ವಿಜ್ಞಾನ. (Forest Mensuration).	75	30	10	115
5	ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ. (Wildlife Management).	90	–	10	100
6	ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (Forest Protection)	90	–	10	100
7	ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ. (Accounts and office Procedure)	40	–	10	50
	ಒಟ್ಟು	455	80	65	600

II ಸೆಮಿಸ್ಟರ್					
II SEMISTER					
8	ವೃಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರ. (Silviculture of Species).	50	20	05	75
9	ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೋಜಣಿ. (Forest Survey).	100	20	10	130
10	ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು (Forest Law).	85	30	10	125
11	ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ. (Social Forestry & JFPM).	90	-	10	100
12	ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ. (Forest Utilization).	80	10	10	100
13	ಇತರ ವಿಷಯಗಳು (Miscellaneous Subjects)	40	-	10	50
ಒಟ್ಟು		445	80	55	580

ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು			
1	ಪ್ರವಾಸ ಪರೀಕ್ಷೆ ಅ) ಪ್ರವಾಸ ಪರೀಕ್ಷೆ 1 ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ 20 ಅಂಕಗಳು. ಬ) ಪ್ರವಾಸದ ಜರ್ನಲ್ 1 ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ 10 ಅಂಕಗಳು. ಕ) ಹರ್ಬೇರಿಯಂ 1 ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ 10 ಅಂಕಗಳು. ಡ) ಕಾರ್ಯಾಗಾರ 1 ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ 10 ಅಂಕಗಳು.	20 x 1= 20 10 x 1= 10 10 x 1= 10 10 x 1= 10	20 10 10 10
2	ವಲಯ ಕಚೇರಿಗೆ ನಿಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ತಿಬಿರದ ನಿಯೋಜನೆ. ಅ) ತರಬೇತಿದಾರರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯವರಿಂದ ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ. ಬ) ದಿನಚರಿ ಕ) ಕಾರ್ಯಾಗಾರ.	 10 x 1= 10 10 x 1= 10	 10 10

3	ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ.	-	-	-	50
4	ನಡುವಳಿಕೆಯ ಅಂಕಗಳು (Conduct Marks).	-	-	-	50
5	ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ. (Viva-Voce).	-	-	-	50
ಒಟ್ಟು					220

1 ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್	600
2 ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್	580
ಇತರೆ (ಪ್ರವಾಸ ಪರೀಕ್ಷೆ, ನಡುವಳಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ).	220
ಒಟ್ಟು	1400

ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು : 1400

ಅನುಬಂಧ-ಡ

ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು:

- 1) ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 80 % ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- 2) ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 40 % ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು. (ಸಿಧ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸೇರಿಸಿ) ಕನಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿಫಲವಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದದೆ ಇದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು (ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ರವರು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ನೀರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಮೊದಲನೇ ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಅಂಕಗಳನ್ನೇ ಅವರ ಚೇಷ್ಟತಾ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಲು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
- 3) ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾಸ್ ಟೆಸ್ಟ್ (ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ) ನಡೆಸಲಾಗುವುದು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶ ನೋಟೀಸ್ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. ಕ್ಲಾಸ್ ಟೆಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಹಿರಿತನ ನೀರ್ಣಯಿಸಲು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- 4) ಎಲ್ಲ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಶಿಸ್ತು, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಳಗೆ, ಹೊರಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಗರಿಷ್ಠ 50 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಅಶಿಸ್ತು, ಅಸಭ್ಯ ವರ್ತನೆಗೆ ಅಂಕಗಳ ಕಡಿತ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ನೋಟೀಸ್ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುವುದು. 50% ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಂಕಗಳಿಸಿದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು (ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ರವರು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುವ ಮೊದಲು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವರು.
- 5) ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ “ಪ್ರವಾಸ ಪರೀಕ್ಷೆ” ನಡೆಸಲಾಗುವುದು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸದ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸದ ನಂತರ, ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ತನಗೆ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 20 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.
- 6) ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು “ವಲಯ ಕಚೇರಿ ನಿಯೋಜನೆ” ಮತ್ತು “ಕಳ್ಳಭೇಟಿ ಶಿಬಿರದ ನಿಯೋಜನೆ”ಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತನಗೆ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು.

*****

ಅನುಬಂಧ- ಇ

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನಗಳು

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯಗಳು

- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ
(Basic Botony)
ಮತ್ತು
ವೃಕ್ಷ ಪ್ರಬೇಧ ಶಾಸ್ತ್ರ
(Silviculture of Species).
- ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃಕ್ಷ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ
(General Silviculture)
ಮತ್ತು
ಮಣ್ಣಿನ ವಿಜ್ಞಾನ
(Soil Science)
- ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ
(Forest Survey).
- ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಪನ ಶಾಸ್ತ್ರ
(Forest Mensuration).
- ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರ
(Forest Utilization).
- ಅರಣ್ಯ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ
(Forest Law & Policy).
- ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
(Forest Protection).
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ
(Social Forestry).
- ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆ
(Wildlife Management).
- ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು
(Accounts & Office Procedure).
- ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು:

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವೀಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆ, ಪ್ರವಾಸ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆ, ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪಠ್ಯೋತರ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಪಡೆದವರಿಗೆ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ A.R.ಸಿದ್ದಬಸವಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:

A.S. ಕುಮಾರ್, ಭಾ.ಅ.ಸೇ., ನಿವೃತ್ತ PCCF. ರವರ ತಂದೆ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ A.R.ಸಿದ್ದಬಸವಯ್ಯ (ನಿವೃತ್ತ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ) ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೇಯಲ್ಲಿ ಸಿಧ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಎರಡೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕ ಪಡೆದವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ
(ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)
ಧಾರವಾಡ